

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
Z A G R E B

Broj: Kžzd 23/2019-6

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E
P R E S U D A

Vrhovni sud Republike Hrvatske u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Ranka Marijana, kao predsjednika vijeća, te Ileana Vinja i Melite Božičević-Grbić, kao članica vijeća, uz sudjelovanje više sudske savjetnice Maje Ivanović Stilinović, kao zapisničarke, u kaznenom predmetu protiv optuženog D. L., zbog kaznenog djela iz članka 166. stavaka 1. i 2. u vezi s člankom 158. stavaka 1. i 5. i drugih Kaznenog zakona („Narodne novine” broj 125/11., 144/12., 56/15., 61/15. i 101/17., dalje: KZ/11-II), odlučujući o žalbama državnog odvjetnika i optuženog D. L. podnesenim protiv presude Županijskog suda u Zagrebu od 16. travnja 2019. broj Kzd-1/2019., u sjednici održanoj 30. siječnja 2020.,

pre s u d i o j e :

I. U povodu žalbi državnog odvjetnika i optuženog D. L., a po službenoj dužnosti, preinačuje se prvostupanjska presuda u pravnoj oznaci djela i izriče da je optuženi D. L., radnjama činjenično opisanim pod točkom 1) izreke pobijane presude, počinio teško kazneno djelo spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta iz članka 166. stavka 1. u vezi s člankom 158. stavkom 1. Kaznenog zakona („Narodne novine” broj 125/11., 144/12., 56/15. i 61/15., dalje: KZ/11-I).

II. Uslijed odluke pod točkom I. i djelomičnim prihvaćanjem žalbe optuženog D. L., preinačuje se prvostupanjska presuda u odluci o kazni na način da se optuženom D. L. za kazneno djelo iz članka 166. stavka 1. u vezi s člankom 158. stavkom 1. KZ/11-I za koje je sada proglašen krivim, na temelju članka 166. stavka 1. KZ/11-I, utvrđuje kazna zatvora u trajanju od 5 (pet) godina, dok se prihvaćaju po prvostupanjskom sudu utvrđene kazne zatvora u trajanju od po 1 (jedne) godine za kazneno djelo iz članka 159. stavka 2. u vezi sa stavkom 1. KZ/11-I opisano pod točkom 2) i za kazneno djelo iz članka 159. stavka 2. u vezi sa stavkom 1. KZ/11-II opisano pod točkom 3) izreke prvostupanjske presude pa se optuženik, uz primjenu članka 51. stavaka 1. i 2. KZ/11-II, osuđuje na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 6 (šest) godina, u koju mu se, na temelju članka 54. KZ/11-II, uračunava vrijeme uhićenja i vrijeme provedeno u istražnom zatvoru od 7. lipnja 2018. pa nadalje.

III. U ostalom dijelu žalba optuženog D. L. i u cijelosti žalba državnog odvjetnika odbijaju se kao neosnovane te se, u nepreinačenom dijelu, potvrđuje prvostupanjska presuda.

Obrazloženje

Pobijanom presudom oglašen je krivim optuženi D. L. zbog teškog kaznenog djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta iz članka 166. stavaka 1. i 2. u vezi s člankom 158. stavcima 1. i 5. KZ/11-II opisano pod točkom 1) izreke prvostupanjske presude, za koje mu je utvrđena kazna zatvora u trajanju od 6 (šest) godina, te za kaznena djela spolne zlouporabe djeteta starijeg od petnaest godina iz članka 159. stavaka 1. i 2. KZ/11-II opisana pod točkama 2) i 3) izreke pobijane presude, za koja su mu utvrđene kazne zatvora u trajanju od po 1 (jedne) godine za svako djelo. Primjenom članka 51. KZ/11-II optuženi D. L. osuđen je na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 7 (sedam) godina, u koju mu je na temelju članka 54. KZ/11-II uračunato vrijeme provedeno u istražnom zatvoru od 7. lipnja 2018. pa nadalje.

Temeljem članka 148. stavka 1. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“ broj 152/08., 76/09., 80/11., 121/11., 91/12. – odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14. i 70/17., dalje: ZKP/08-I), optuženiku je naloženo naknaditi troškove ovog kaznenog postupka, i to trošak provedenih vještačenja od 7.120,00 kuna i paušalni iznos troška od 1.000,00 kuna.

Protiv te presude žali se državni odvjetnik zbog odluke o kazni, s prijedlogom da se pobijana presuda preinači na način da se optuženiku za svako pojedinačno kazneno djelo utvrdi kazna zatvora u duljem trajanju, te da se osudi strožom jedinstvenom kaznom zatvora, također u duljem trajanju.

Žalbu protiv ove presude podnio je optuženi D. L., osobno i po braniteljici L. M. M., odvjetnici u Z. U osobnoj žalbi ne navode se žalbeni razlozi, dok po braniteljici optuženik žalbu podnosi zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka, povrede kaznenog zakona, pogrešno ili nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja te zbog odluke o kazni i troškovima kaznenog postupka. Žalbom predlaže Vrhovnom sudu Republike Hrvatske ukinuti pobijanu presudu i predmet uputiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje i odluku, podredno predlaže preinačiti prvostupanjsku presudu na način da ovaj sud optuženika oslobodi od optužbe. Buduće da se žalbe optuženika, podnesene osobno i po branitelju, međusobno sadržajno nadopunjuju, bit će razmatrane kao jedinstvena žalba.

Žalbi je priložena snimka i transkript dijela razgovora od 2. svibnja 2019.

Državni odvjetnik ni optuženik nisu podnijeli odgovor na žalbe protivne stranke.

Spis je, sukladno članku 474. stavku 1. ZKP/08-I, dostavljen na uvid Glavnom državnom odvjetniku Republike Hrvatske, koji ga je u zakonom predviđenom roku ovom sudu vratio.

Žalba državnog odvjetnika nije osnovana, dok je žalba optuženika djelomično osnovana, i to u odnosu na odluku o kazni.

Nije u pravu žalitelj kada ističe da je prvostupanjski sud odbijanjem dokaznog prijedloga obrane za ispitivanje F. B. i V. V. počinio "apsolutnu povredu postupka". Razmatranjem spisa predmeta proizlazi da je obrana tijekom dokaznog postupka predlagala

ispitivanje četiri svjedoka (V. J., F. B., V. V. i A. B.), sve na okolnost "utvrđivanja karaktera oštećenice, ponašanja prema drugim članovima obitelji, a vezano uz ocjenu vjerodostojnosti njezinog iskaza". Prvostupanjski je sud takav prijedlog obrane djelomično usvojio te je u postupku ispitao svjedokinje V. J. i A. B., dok je odbio prijedlog za ispitivanje svjedokinja F. B. i V. V. Također, za svoju je odluku, sukladno članku 421. stavku 2. ZKP/08-I, prvostupanjski sud dao valjane i dostatne razloge, i to na raspravnom zapisniku, ali i u obrazloženju pobijane odluke. Stoga, odlukom o djelomičnom odbijanju dokaznog prijedloga obrane, prvostupanjski sud nije povrijedio pravo obrane niti je pogrešno primijenio relevantne odredbe procesnog zakona, zbog čega nije počinjena povreda odredaba kaznenog postupka, dok žaliteljevo neslaganje s razlozima ove odluke prvostupanjskog suda, predstavlja prigovor činjenične naravi.

Protivno daljnjim navodima žalbe, pobijanom presudom i provedenim postupkom nije počinjena teška povreda prava na pravično suđenje zajamčeno Ustavom i Konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda iz članka 468. stavka 2. Zakona o kaznenom postupku („Narodne novine“ broj 152/08., 76/09., 80/11., 121/11., 91/12. – odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12., 56/13., 145/13., 152/14., 70/17. i 126/19., dalje: ZKP/08-II). Naime, žalitelj ističe da prije rasprave na kojoj je optuženik iznosio obranu od 15. travnja 2019. braniteljica nije mogla s njim obaviti razgovor u prostorijama istražnog zatvora gdje je pristupila 11. i 12. travnja 2019., sve zbog "tihog štrajka u Zatvoru u Zagrebu", o čemu je obavijestila prvostupanjski sud, koji je raspravnim rješenjem odredio početak te rasprave s 20 minuta zakašnjenja radi omogućavanja razgovora braniteljice s optuženikom. Time smatra da je povrijeđeno pravo na obranu optuženiku jer je prvostupanjski sud ostavio optuženiku prekratko vrijeme za "pripremu okrivljenika za iznošenje obrane".

Ovaj žalbeni prigovor potpuno je neosnovan kada se ima u vidu da je, sukladno punomoći u spisu predmeta, odvjetnica L. M. M. 8. siječnja 2019. opunomoćena braniteljicom optuženika te je od tog dana, u tom svojstvu bila prisutna svim u postupku poduzimanim radnjama. Nadalje, zadnji je svjedok u dokaznom postupku ispitan na raspravi održanoj 25. ožujka 2019., dok je optuženik obranu iznosio dana 15. travnja 2019., dakle 20-ak dana kasnije, kroz koje je vrijeme braniteljica, ako je to smatrala potrebnim, imala mogućnost obaviti razgovor s optuženikom. Osim toga, uvidom u zapisnik s rasprave od 25. ožujka 2019. proizlazi da je rasprava toga dana trebala započeti u 9,00 sati, no početak je odgođen za 20 minuta, upravo kako bi se omogućio nesmetan razgovor braniteljice s optuženikom u posebnoj prostoriji, dok je rasprava potom nastavljena u 9,40 sati, dakle 40 minuta kasnije. Jednako tako, iz spomenutog zapisnika, nadalje, proizlazi da braniteljica optuženika, a ni optuženi D. L. na takvu odluku suda nisu imali primjedbi niti su zahtijevali odobrenje dodatnog vremena za konzultacije. Obzirom na sve izloženo, u konkretnoj situaciji, protivno navodu žalbe, prvostupanjski sud nije povrijedio minimalno pravo optuženika na obranu zajamčeno člankom 29. stavkom 2. alinejom 2. Ustava Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 56/90., 135/97., 8/98.-pročišćeni tekst, 113/00., 124/00.-pročišćeni tekst, 28/01., 41/01.-pročišćeni tekst, 55/01.-ispravak, 76/10., 85/10.-pročišćeni tekst i 5/14.), odnosno članka 6. stavka 3. točke b) Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda („Narodne novine – Međunarodni ugovori“ broj: 18/97., 6/99.-pročišćeni tekst, 8/99.-ispravak, 14/02., 13/03., 9/05., 1/06. i 2/10., dalje u tekstu: EKLJP), kojim se optuženiku jamči pravo na odgovarajuće vrijeme i mogućnost za pripremu obrane.

Nadalje, protivno stavu žalitelja, iskaz oštećenice M. V. B. s dokaznog ročišta održanog 5. rujna 2018. ne predstavlja nezakoniti dokaz u smislu članka 10. ZKP/08-II, pa stoga prvostupanjski sud korištenjem istog, naprotiv tvrdnjama žalbe, nije počinio ni daljnju povredu iz članka 468. stavka 2. ZKP/08-II. Naime, dokazno je ročište provedeno u cijelosti sukladno odredbama članka 235. – 238. ZKP/08-I te odredbi članka 292. stavka 2. ZKP/08-I, time da potonja jasno propisuje da će se prilikom ispitivanja djeteta s navršenih 14, a nenavršenih 18 godina, kao svjedoka, osobito ako je dijete oštećeno kaznenim djelom, postupati obzirno kako ispitivanje ne bi štetno utjecalo na psihičko stanje djeteta. Kada se uz navedeno razmotre odredbe članka 44. stavaka 2. i 4. ZKP/08-II, koje propisuju dužnost posebne obzirnosti prema djetetu žrtvi, osobito onom koje je žrtva kaznenog djela protiv spolne slobode, tada se neosnovanim, pa i krajnje neprimjerenim ukazuju žalbeni navodi kojima se tvrdi da je stručna suradnica Županijskog suda u Zagrebu riječima "nervozna si... napij se vode", "polako" i "dobro", prekidala iskaz oštećenice i isti "kontaminirala", umjesto da "pusti oštećenicu da se muči s iskazom" jer "baš u iscrpljivanju se dobiva prava autentičnost", a koje da bi okolnosti ovaj dokaz činile nezakonitim.

Stoga, protivno navodima žalbe, pobijanom presudom niti postupkom koji joj je prethodio, nisu počinjene postupovne povrede na koje upire žalba, a niti koja druga na koju je drugostupanjski sud, sukladno članku 476. stavku 1. točki 1. ZKP/08-II, dužan paziti po službenoj dužnosti.

Pobijajući prvostupanjsku presudu zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, žalitelj tvrdi da nije sa sigurnošću dokazan učin inkriminiranog djela te nastoji relativizirati značaj izvedenih dokaza. Pri tome, žalitelj osporava vjerodostojnost, u prvom redu, iskaza oštećenog djeteta M. V. B., a potom i svjedokinja S. G., Lj. T. D., T. P., kao i ostalih svjedoka na čijim iskazima prvostupanjski sud gradi zaključak o dokazanosti djela, prigovarajući prvostupanjskom sudu na jednostranosti u ocjeni dokaza.

Nasuprot tome, Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao sud drugog stupnja, smatra da je prvostupanjski sud u zakonito provedenom dokaznom postupku, sve odlučne činjenice potpuno i pravilno utvrdio.

Naime, prvostupanjski sud, razmatrajući i analizirajući iskaz oštećenog djeteta M. V. B., kako glede kvalitete načina njenog iskazivanja, tako i glede potkrijepljenosti drugim provedenim personalnim i materijalnim dokazima, osnovano isti cijeni vjerodostojnim. Tako pravilno sud prvog stupnja ocjenjuje da je ona uvjerljivo, dosljedno i s detaljima opisala inkriminirane događaje, dok njezin iskaz u bitnome suglasno potvrđuju svjedokinje K. M. i N. D., prijateljice kojima se pred kraj inkriminiranog perioda povjerala, udomiteljica S. G., kod koje je oštećenica smješтана po otkrivanju događaja, T. P., pedagoginja ... škole B., kao i R. Č. Š. članica multidisciplinarnog tima Poliklinike za zaštitu djece grada Z. gdje je oštećenica upućena na obradu i daljnji tretman. Sve navedene svjedokinje jasno opisuju da je emotivno stanje oštećenice odgovalo sadržaju razgovora kada je svakoj od njih iskazivala o doživljenom spolnom zlostavljanju, budući da je ona u tim zgodama bila uznemirena te je i plakala.

Tako oštećeno dijete M. V. B. jasno i dosljedno opisuje početak seksualne zlostave, locirajući isti u vrijeme kada je polazila peti ili šesti razred osnovne škole, a živjeli su u R. Opisuje, nadalje, postojanje "kompromisa" s optuženikom koji joj je obećao da njenoj majci

neće govoriti loše stvari koje ona napravi ukoliko mu "pomogne da svrši", kao i njegovo objašnjenje da će ona na taj način naučiti kako se ponašati i ljubiti jednog dana kada će imati dečka. Jednako tako, ona detaljno i istovjetno opisuje da se u početku radilo o ljubljenu i diranju optuženikovog spolovila rukama, da je, nadalje, optuženik dirao njeno spolovilo preko i ispod odjeće, te da su tada radnje uključivale i "pušenje", što prema njenom navodu znači da je ustima dirala njegov spolni organ. Jednako tako oštećenica iskazuje i da se zlostava nastavila sa spolnim odnošajima, koje oštećenica jasno opisuje kao spolnu radnju kojom je optuženik svojim spolovilom bio u njoj, a koji su se odvijali jednom u mjestu Ponor, nekako završetkom njenog osmog razreda, potom dva puta u B. Z., u kojim je mjestima, prema podacima u spisu predmeta, obitelj L. – V. nedvojbeno živjela.

Izloženo terećenje optuženika posredno potvrđuje, u prvom redu, svjedokinja K. M., prijateljica iz Učeničkog doma koja na dokaznom ročištu navodi kako joj je M. pričala da ju je očuh D. L. silovao i napadao seksualno, psihički i fizički kada joj majke nije bilo kod kuće, kao i da je s D. L. izgubila nevinost, a pričajući o tome, prema navodu ove svjedokinje, oštećenica je bila tužna, razočarana te je plakala. Jednako tako, svjedokinja S. G., kod koje je oštećenica nakon prijavljivanja djela udomljena, iskazuje da joj se M. povjerila navodeći da ju je očuh zlostavljao, da je to počelo dodirivanjem, a nakon toga da ju je ucjenjivao da ako ne pristane na spolni odnos da će ju tužiti mami ili, pak, istući. Obje ove svjedokinje suglasno svjedoče o noćnim morama koje je proživljavala oštećenica, prvotno u Učeničkom domu, a potom i u domu udomiteljice S. G.

Nije u pravu žalitelj kada ističe da je prvostupanjski sud neutemeljeno noćne more, o kojima iskazuju ove svjedokinje, povezao sa spolnim zlostavljanjem za koje je osuđen optuženi D. L. Ovo osobito kada se ima u vidu da je oštećenica u snu, prema navodu svjedokinje K. M., vikala D. nemoj...", dok svjedokinja S. G. pamti oštećeničine povike "ne, ne D.". Potpuno neosnovano žalitelj ove iskaze i na njima temeljen zaključak suda osporava navodom vještaka psihijatra I. P. Č. da su noćne more, ali i dnevne te noćne enureze (o kojima suglasno iskazuju svi svjedoci), češće kod potisnutih traumatizacija, osobito imajući u vidu vremensko trajanje terećenih spolnih zlostava koje su, prema iskazu oštećenice, započele kada je ona pohađala peti ili šesti razred osnovne škole, time da se prema navodu vještakinje kod noćnih mora radi o proživljavanju dnevnih traumatskih događaja u obliku noćnih strahova.

Nasuprot daljnjim navodima žalbe, osnovano prvostupanjski sud prihvaća i vjerodostojnim cijeni iskaz svjedokinje S. G., s obzirom na to da se radi o osobi koja optuženika uopće ne poznaje i nema niti jednog razloga neosnovano ga teretiti. Vjerodostojnost kazivanja ove svjedokinje nije dovedena u pitanje tvrdnjom žalbe da je udomiteljica "itekako zainteresirana za iznos od 3.000,00 kuna koji dobiva mjesečno dok god M. boravi kod nje", osobito kada se ima u vidu razlog udomljenja oštećenice, koji se očituje u činjenici što je njenoj majci, M. V., uslijed neadekvatnog vršenja roditeljske skrbi, oduzeto pravo da živi s oštećenicom.

Nadalje, potpuno neosnovano žalitelj dovodi u pitanje vjerodostojnost iskaza svjedoka koji su kao stručne osobe, bilo Centra za socijalnu skrb Z., bilo Učeničkog doma i ... škole B., imali kontakt s oštećenicom, od koje su na posredan način upoznati s činjenicama koje su predmetom utvrđivanja u ovom kaznenom postupku. Naime, žalbom se iznosi tvrdnja da su ti svjedoci zainteresirani za osuđujuću presudu u odnosu na optuženika, jer da na taj način ovi

svjedoci izbjegavaju vlastitu, u najmanju ruku profesionalnu, odgovornost. Razmatranjem materijalne dokumentacije, kao i iskaza ovih svjedoka, iz stanja spisa proizlazi upravo suprotno. Naime, nakon što su djelatnici ... škole B. utvrdili da je anonimnu anketu, u kojoj je rukom napisan navod o seksualnom uznemiravanju od strane očuha, ispunila upravo oštećenica, te iako je pedagoginji škole T. P., koja je o tome s njom pokušala razgovarati, oštećenica pognute glave govorila "ne znam", škola je neovisno o tome, a vidjevši da M. ne želi ići kući za vikende, o svim ovim saznanjima i događajima obavijestila Centar za socijalnu skrb Z. dopisom od 13. ožujka 2018. (list 16. spisa). Sukladno iskazu djelatnice Centra Lj. T. D., o navedenom je odmah obaviještena i policija, međutim oštećenica je na razgovor došla s majkom te je tada sve, vezano uz navode ankete, porekla. Međutim, kada je s oštećenicom ponovljen razgovor u prostorijama Učeničkog doma B., ona je, uz vrlo veliku nelagodu, suze te iskazani sram i strah, otvoreno iskazala o doživljenom. Tada, a zbog iznimne uznemirenosti oštećenice, koja je plakala i bila u strahu da će sada ostati sama jer joj nitko neće vjerovati, s njom je razgovarala pedagoginja škole T. P., kojoj je oštećenica tom prilikom ispričala o doživljenim spolnim zlostavama, na u bitnome istovjetan način kako je o tome iskazivala na dokaznom ročištu pred sudom.

Slijedom izloženog, jasno je da su u konkretnom slučaju stručne osobe ... škole B. i Centra za socijalnu skrb Z., u odnosu na oštećenicu i potrebu njezine zaštite, poduzele sve njima dostupne mjere, pa nije jasno koju bi to odgovornost, na koju upire žalitelj, eventualnim lažnim terećenjem optuženika, od sebe otklanjali. Ovo osobito kada se ima u vidu iskaz svjedoka Đ. R. – odgajateljice, T. Č. – psihologa, S. B. – pedagoga u Učeničkom domu u koji je oštećenica tada bila smještena, te V. B. – vanjske suradnice Centra koja je provodila nadzor nad izvršavanjem roditeljske skrbi majke M. V., a koji jasno i iskreno iskazuju da njima M. o spolnoj zlostavi od strane očuha nije govorila.

Nadalje, nije sporno da je oštećenica tijekom 2017. godine, u školi koju je tada pohađala, govorila da ju psihički i fizički zlostavljaju i zanemaruju ukućani, a što je rezultiralo kaznenom prijavom protiv njene majke M. V. i očuha D. L., ovdje optuženog, zbog kaznenog djela povrede djetetovih prava iz članka 177. stavaka 1. i 2. KZ/11. Nije sporno ni to da je Općinsko državno odvjetništvo u Karlovcu rješenjem od 13. listopada 2017. broj KMP-DO-74/2017. ovu kaznenu prijavu, po provedenim izvidima, odbacilo. Iz navedenog žalitelj zaključuje da je oštećenica već jednom ranije lažno prijavila očuha D. L., te tvrdi da je takvo njeno postupanje "svojevrsni modus operandi" prema svima "koji joj stanu na put". Međutim, vodeći računa o činjenici da je majci oštećenice M. V. u dva navrata od strane različitih Centara za socijalnu skrb bila izricana mjera intenzivne stručne pomoći i nadzora nad vršenjem roditeljske skrbi, da je prema dopisu Osnovne škole C. iz svibnja 2017. oštećenica izjavila da je nesretna i da će si oduzeti život ako bude morala živjeti s roditeljima do svoje punoljetnosti, da je nedvojbeno imala noćne more te dnevne i noćne enureze, tada doista, ni po ocjeni ovog drugostupanjskog suda, nije moguće diskreditirati njezin iskaz samom činjenicom da je već ranije podnosila prijavu koja je rezultirala odbačajem. Ovo osobito kada se ima na umu da se radilo o djetetu tada starom nepunih 15 godina, koja na ispitivanje dolazi u pratnji istih tih osoba (majke i očuha) koje je prijavila, dok iz iskaza oštećenice, ali i svjedoka S. G. te T. P., kojima je ona o toj prijavi kasnije govorila, jasno proizlazi da je prijavu povukla jer su joj očuh i majka rekli da to učini. U tom kontekstu valja promotriti i navod oštećenice kada iskazuje da mami nikada nije govorila o tome što joj optuženik radi jer je znala da joj ona ne bi vjerovala budući je bila svjesna da njena majka

optuženika voli više nego nju, a i sama joj je u više navrata govorila da je njoj muž na prvom mjestu.

Jednako tako, naprotiv daljnjim žalbenim tvrdnjama, s pravom prvostupanjski sud nalazi da vjerodostojnost iskaza oštećenice, koji je potvrđen iskazima osoba kojima se ona naposljetku povjerila, nije dovedena u pitanje iskazima svjedoka obrane, i to majke M. V., optuženikove kćeri A. L., oštećeničine sestre po majci V. J. te obiteljske prijateljice A. B. Naime, niti jedna od ovih svjedokinja, kako to ispravno utvrđuje prvostupanjski sud, nema neposrednih saznanja o događajima, što je logično i za očekivati s obzirom na karakter djela koja se životno odvijaju bez prisutnosti trećih osoba, a ni posrednih saznanja, budući je prema prirodi odnosa ovih svjedokinja s optuženikom i njihovu očitu naklonjenost njemu, sasvim životno da se oštećenica ovim svjedokinjama nije povjerila. Navodi A. B. da je 2014. godine, kada je živjela kod obitelji L. – V., M. ocijenila lažljivicom i manipulatoricom i to stoga što je dijete odbijalo hranu, nije imalo higijenske navike, kasnilo iz škole pa za to davalo neistinite razloge, nasuprot navodima žalbe, ni po ocjeni ovog drugostupanjskog suda ne utječu na pravilnu ocjenu suda prvog stupnja o prihvatanju iskaza oštećene M. V. B. kao vjerodostojnog. Iako je nedvojbeno sud nadležan odlučivati o vjerodostojnosti, a time i prihvatljivosti dokaza, pa tako i iskaza oštećenice, za naglasiti je da i vještakinja I. P. Č., u svom usmenom nalazu i mišljenju, zaključuje kako kod oštećenice ne postoje elementi koji bi izazivali sumnju u mogućnost davanja vjerodostojnog iskaza.

Na ocjenu vjerodostojnosti terećenja oštećenice, po ocjeni ovog drugostupanjskog suda, nije od utjecaja ni žalbeni navod o sadržaju razgovora A. L. i oštećenice koji se odvio nekoliko dana nakon objave prvostupanjske presude. Naime, prema navodu žalbe proizlazi da u tom privatnom razgovoru, koji je uzgred budi rečeno neovlašteno i tajno snimljen (slijedom čega bi snimka istog predstavljala nezakoniti dokaz), oštećenica nije porekla doživljenu seksualnu zlostavu, već je samo verbalizirala grižnju savjesti zbog činjenice da je optuženik kažnjen kaznom zatvora. Ovime oštećenica zapravo ponavlja osjećaje doživljene odmah po prijavi djela i privođenju optuženika, o kojima su iskazivali svjedoci T. P. i T. Č., a koji suglasno navode da je tada oštećenica imala histerični ispad, te je uz plač izražavala zabrinutost što će biti s majkom i očuhom, prema kojem je, već prema ocjeni svjedoka T. Č., imala ambivalentan odnos. Slijedom navedenog, navodno izražena grižnja savjesti u razgovoru s kćerkom optuženika nekoliko dana po objavi prvostupanjske presude ne govori o neprihvatljivosti i nevjerodostojnosti iskaza oštećenice u kojem ona jasno i dosljedno tereti optuženika, a njezin iskaz potvrđuju i ranije spomenuti svjedoci kojima se oštećenica o doživljenom povjerila.

Kada se, dakle, uvjerljivo terećenje oštećenice poveže s vjerodostojno ocjenjenim iskazima svjedoka S. G., K. M., N. D. i T. P., koji o događajima imaju posrednih, a o M. psihičkom stanju i neposrednih saznanja, tada i ovaj žalbeni sud nalazi sa sigurnošću dokazanim sve relevantne činjenice vezane uz događaje kako su oni opisani pod točkama 1), 2) i 3) izreke presude. Slijedom toga, navodima žalbe nisu s uspjehom dovedeni u dvojbu činjenični zaključci prvostupanjskog suda, koji je nakon savjesne analize i ocjene ukupne dokazne građe opravdano utvrdio da je optuženik izvršio sve one radnje koje mu se činjeničnim opisom djela iz izreke presude stavljaju na teret, pa stoga žalba zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja nije osnovana.

Na tako potpuno i pravilno utvrđeno činjenično stanje, pravilnom je primjenom prava, prvostupanjski sud valjano i na zakonu osnovano oglasio optuženog D. L. krivim pod točkom 2) izreke presude za kazneno djelo spolne zlouporabe djeteta starijeg od 15 godina iz članka 159. stavka 1. i 2. KZ/11-I, te pod točkom 3) za isto kazneno djelo iz članka 159. stavka 1. i 2. KZ/11-II.

Međutim, u odnosu na djelo pod točkom 1) izreke presude, pravilnom je primjenom prava, isto valjalo označiti kao teško kazneno djelo spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta iz članka 166. stavka 1. u vezi s člankom 158. stavkom 1. KZ/11-I, a ne kaznenim djelom iz članka 166. stavaka 1. i 2. u vezi s člankom 158. stavcima 1. i 5. KZ/11-I, kako je to pogrešno učinio prvostupanjski sud. Naime, da bi se radilo o teškom kaznenom djelu iz članka 166. stavka 2. KZ/11-I, osnovno kazneno djelo mora biti počinjeno uz najmanje jednu od kvalifikatornih okolnosti određenih stavkom 5. članka 158. KZ/11-I. Budući da u činjeničnom supstratu ovog kaznenog djela nije opisana niti jedna od ovih okolnosti, ispravno je prvostupanjski sud iz zakonskog opisa kaznenog djela pod točkom 1) ispustio riječi "obmanom, odnosom zavisnosti". Unatoč tome, prvostupanjski je sud optuženika pogrešno oglasio krivim za teže kazneno djelo spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta iz članka 166. stavaka 1. i 2. u vezi s člankom 158. stavcima 1. i 5. KZ/11-I, zbog čega je prvostupanjska presuda u pravnoj oznaci djela pod točkom 1) preinačena po službenoj dužnosti, sukladno članku 476. stavku 1. točki 2. ZKP/08-II, jer bi u protivnom bio povrijeđen zakon na štetu optuženika.

Odluka o kazni, osim po žalbi državnog odvjetnika, preispitana je sukladno odredbi članka 478. ZKP/08-II, ali i uslijed preinake prvostupanjske presude u pravnoj oznaci djela pod točkom 1).

Ocjena je ovog drugostupanjskog suda da su pobijanom odlukom na strani optuženog D. L. ispravo utvrđene olakotne i otegotne okolnosti koje su odlučne za izbor vrste i visine kazne. Tako je prvostupanjski sud pravilno utvrdio da je optuženik neosuđivana osoba, što svakako predstavlja olakotnu okolnost. S druge strane, ispravno je otegotnim cijanjena dugotrajnost vremenskog perioda izvršenja djela (vrijeme od gotovo tri godine), činjenica da je optuženik, kao očuh, bio svjestan nepovoljnih životnih uvjeta u kojima je oštećenica odrastala, te, nadalje, okolnosti samih djela, počinjenih uz "kompromis" da optuženik oštećenicu neće tužiti majci i s objašnjenjem da će je on na taj način podučiti kako se u budućnosti odnositi s dečkima. Međutim, pravilno cijeneći izložene olakotne i otegotne okolnosti na strani optuženika te imajući u vidu da je optuženik sada u odnosu na djelo pod točkom 1) osuđen za kazneno djelo blaže zapriječene kazne zatvora, optuženiku je za kazneno djelo iz članka 166. stavka 1. u vezi s člankom 158. stavkom 1. KZ/11-I ovom odlukom utvrđena kazna zatvora u trajanju od 5 (pet) godina. U odnosu na kazneno djelo iz članka 159. stavka 2. u vezi sa stavkom 1. KZ/11-I opisano pod točkom 2) izreke prvostupanjske presude, te za kazneno djelo iz članka 159. stavka 2. u vezi sa stavkom 1. KZ/11-II opisano pod točkom 3) izreke presude, pravilnom ocjenom ranije izloženih otegotnih i olakotnih okolnosti, osnovano je prvostupanjski sud optuženom D. L. utvrdio kazne zatvora u trajanju od po 1 (jednu) godinu.

Uzimanjem, stoga, sada utvrđene mu kazne zatvora u trajanju od 5 (pet) godina za kazneno djelo pod točkom 1), te prihvaćanjem po prvostupanjskom sudu pojedinačno utvrđenih kazni zatvora u trajanju od po 1 (jedne) godine za kaznena djela iz točaka 2) i 3)

izreke pobijane presude, optuženi D. L. je na temelju članka 51. stavaka 1. i 2. KZ/11-II. osuđen na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 6 (šest) godina.

Zbog svega navedenog, imajući na umu težinu počinjenih kaznenih djela i jačinu ugrožavanja zaštićenog dobra – spolnog integriteta djeteta, a pravilnom ocjenom okolnosti konkretnog slučaja i ličnosti samog optuženika, Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao sud drugog stupnja, smatra da će se ovako izrečenom jedinstvenom kaznom zatvora u trajanju od šest godina u dostatnoj mjeri izraziti društveni prijekor te utjecati na optuženika da shvati krajnju neprihvatljivost vlastitih postupaka, ali i upozoriti drugi građani da se klone sličnih ponašanja. Tako odmjerena kazna zatvora pravedna je i nužna da bi se njome ostvarile sve zakonom predviđene svrhe.

Usljed ranije izloženih razloga, žalba državnog odvjetnika kojom traži strože kažnjavanje optuženika nije osnovana, a u žalbi istaknute otegotne okolnosti već su našle dovoljnog odraza u ovdje odmjerenoj kazni zatvora.

Optuženik žalbom tek paušalno pobija i odluku o trošku, a bez specificiranja razloga pobijanja iste. Međutim prvostupanjski je sud o troškovima postupka pravilno odlučio, sve na temelju članka 148. stavka 1. ZKP/08-I, zbog čega ovaj žalbeni navod nije osnovan.

Budući da, slijedom izloženog, navodi žalbe državnog odvjetnika, kao ni preostali žalbeni navodi optuženika, nisu osnovani, dok ispitivanjem pobijane presude, u smislu članka 476. stavka 1. ZKP/08-II, ovaj žalbeni sud, osim obrazložene povrede zakona, nije našao drugih povreda na koje pazi po službenoj dužnosti, to je temeljem članka 486. stavka 1. i članka 482. ZKP/08-II. trebalo odlučiti kao u izreci ove presude.

Zagreb, 30. siječnja 2020.

Predsjednik vijeća:
Ranko Marijan, v.r.